

Boekverslag Scholieren.com

De belofte aan Rachel door Hubert Lampo

Evelien

1. Algemene gegevens

Schrijver: Hubert Lampo

Titel: De belofte aan Rachel, Meulenhoff Nederland bv, Utrecht, twaalfde druk 1975, 252 blz, (eerste druk 1964, Nederland)

Genre: Roman

2. Samenvatting

In De belofte aan Rachel vertelt Benjamin het verhaal van zichzelf en Jozef, als zonen van Jacob. Aan zijn moeders sterfbed belooft hij haar altijd op haar zoon Jozef te passen, dus als zijn broer naar Egypte vertrekt wijkt Benjamin niet van zijn zijde. Samen verkennen ze, na een barre tocht door de woestijn, de nieuwe cultuur en ontmoeten ze nieuwe mensen. De eerste avond ontmoeten ze een aantal belangrijke mensen, zoals de beeldhouwer van de koning, Thotmes, en een officier van het Egyptische leger, Potifar.

Win

een weekend Breda met 3 vrienden en...

ontdek de leukste studentenstad van het zuiden!

KLIK HIER →

OPEN DAG 7 november a.s.

Aangeboden door: **NHTV** internationaal hoger onderwijs Breda

een weekend Breda met 3 vrienden en...
Ontdek de leukste stad van het zuiden!
OPEN DAG 7 november a.s.

Aangeboden door:
NHTV Internationaal hoger onderwijs Breda

scholieren
.com

Ze worden werkzaam bij Potifar in Dothan. Zijn vrouw, Tjenuna, is ongelukkig met hun huwelijk en pleegt overspel met Jozef, die voor deze daad de gevangenis in moet. Gewapend met een aantal kruiken wijn weet Benjamin zijn broer uit problemen te halen. Gelijk daarna wordt Jozef gevraagd aan het hof van de koning, Ichnaton, te komen werken als adviseur.

Alhoewel ze niet veel contact hebben, merkt Benjamin dagelijks de politieke invloeden van Jozef en merkt dat zijn broer steeds machtiger wordt. Hij heeft een leger opgericht en stuurt opstandelingen naar strenge gevangenissen, die doen denken aan concentratiekampen.

Benjamin raakt in de ban van de mooie Tjenuna, die steeds wanhopiger op zoek gaat naar liefde buiten haar huwelijk. Ze lopen elkaar steeds tegen het lijf, en uiteindelijk ontdekt hij haar huis, waarvan Potifar niet weet waar het staat. Daar krijgen ze een relatie, en uiteindelijk ook een zoon, Meses.

Jozef's politieke aanpak wordt steeds extremer en zijn macht groeit. Als de koning overlijdt, is hij door niemand meer tegen te houden. Hij geeft zijn onderdanen het bevel Benjamin te arresteren, en iedereen in zijn omgeving te vermoorden. Als ze bij Benjamin's huis aankomen is hij niet thuis: ze treffen allen Tjenuna en Meses aan. De huisbaas is er op tijd bij om Meses te redden, maar Tjenuna komt om het leven en hun huis wordt in brand gestoken. Benjamin's hart is gebroken, en hij is vastberaden alles te doen wat hij kan om Jozef's werk te verhinderen.

Op een avond heeft Horemheb met behulp van Benjamin een grote protestactie georganiseerd, wat uitloopt op een immens gevecht tussen Horemheb's leger en het Zwarte Corps van Jozef. Benjamin heeft besloten dat Jozef te ver is gegaan, en hij gaat door de brandende stad naar het paleis. Hij breekt in bij Jozef's vertrekken met tot doel Jozef te vermoorden. Jozef begrijpt meteen de bedoeling van Benjamin's komst en drinkt een giftig drankje, waarna hij om vergiffenis vraagt. Als Benjamin hem vergiffenis heeft geschonken sterft hij.

Benjamin wijdt de rest van zijn leven aan zijn zoon, Meses.

3. Verhaaltechniek

Ruimte

Het verhaal begint bij de kindertijd van Benjamin en Jozef, in Kanaän. Als ze volwassen zijn reizen ze naar Egypte, en gaan in de stad Dothan wonen.

Het is duidelijk dat dit een bijbels verhaal is, en speelt in het oude Egypte. De schrijver heeft de tijd vaag gehouden met het idee dat de problematiek van de mens als individu temidden van de maatschappij beschreven in dit boek, problematiek van alle tijden is.

Verhaalfiguren

Benjamin: De jongste van twaalf broers. Hij meer op de hoogte van normen en waarden dan zijn broers, en verbaast zich vaak over hun onbeschofte gedrag (vooral ten opzichte van vrouwen). Hij heeft duidelijk andere politieke ideeën dan Jozef, en daar wijst hij hem ook vaak op. Veel mensen kennen hem alleen maar als het broertje van Jozef, maar als ze Benjamin beter leren kennen merken ze dat hij een andere mening heeft en liever niets met Jozefs politieke macht te maken wil hebben.

Jozef: De oudste van de broers. Hij doet niets liever dan zijn politieke mening laten gelden en vrouwen gezelschap houden. Hij wordt de rechterhand en favoriete adviseur van de koning, Ichnaton. Hij maakt gebruik van Ichnaton's zwakheid als koning, en zo komt Egypte feitelijk onder Jozefs leiding te staan.

Tjenuna: Ze is jong en ongelukkig getrouwd. Haar man, Potifar, is een welgestelde officier van het Egyptische leger en ze zwemmen in het geld, maar toch walgt ze van hem. Ze zoekt haar geluk bij de mooie Hebreëuwen: eerst bij Jozef en later krijgt ze een kind van Benjamin.

Thotmes: De beeldhouwer aan het hof van de koning. Hij maakt beelden voor staatsgebouwen en voor welgestelde mensen. Tijdens hun eerste nacht in Egypte leren de broers Thotmes kennen, en Benjamin blijft een goede vriend van hem. Thotmes vreest net als Benjamin voor Jozef's regime en hij helpt Horemheb dan ook bij het voorbereiden van een opstand.

Ichnaton: De koning van Egypte. Ichnaton is een eerlijke en zachtaardige man, met veel respect voor zijn volk. Hij leunt sterk op zijn adviseurs die zijn zwakheid gebruiken om hun eigen politieke ideeën door te voeren. De koning wordt steeds onbelangrijker naarmate Jozef meer macht krijgt. Vlak voor zijn dood spreekt hij zijn respect voor Benjamin uit, wat erop wijst dat zijn gezonde verstand tegen Jozef's aanpak is.

Vertelwijze

Het grootste deel van het verhaal wordt vanuit het ik-perspectief door Benjamin verteld. Er is echter ook een deel dat (in de vorm van een dagboek) door Tjenuna vanuit het ik-perspectief wordt beschreven.

Thema

Het thema is absoluut leiderschap, en wat voor effect dat op een normaal mens kan hebben. Het thema verwijst ook naar de gruwelijkheden in oorlogen als de Tweede Wereldoorlog en naar Hitlerdictatuur. Hoewel het verhaal zich afspeelt in het oude Egypte is de problematiek verre van gedateerd.

Titelverklaring

De titel De belofte aan Rachel is gekozen omdat het verhaal van Benjamin is gestart met de belofte aan zijn moeder om op zijn broer Jozef te passen.

4. Plaats in de literatuurgeschiedenis

De belofte aan Rachel is voor het eerst gepubliceerd in 1964. De oorlog was al een tijd over, maar heeft zeker haar sporen nagelaten in dit boek. De beschreven gevangeniskampen vertonen gelijkenissen met concentratiekampen en het Zwarte Corps van Jozef pleegt gelijke gewelddadige acties als de Nazi's in de Tweede Wereldoorlog.

Ook werd er in die tijd steeds meer getwijfeld aan het bestaan van God, er kwamen steeds meer niet-gelovigen in ons land. In het verhaal vind je dit terug in het feit dat Tjenuna en Benjamin hun zoon Meses noemen, wiens naam geen aanroeping van welke god ook inhoudt.

Enerzijds denk ik dat het typerend was voor de tijd waarin het is geschreven: er worden veel taboe's gebroken en het laat zien dat men steeds ruimer ging denken. Anderzijds zal het ook wel schokkend zijn geweest, bijvoorbeeld omdat de personages in het boek niet respectvol met vrouwen omgaan.

5. Beoordeling

Ik vond het verhaal diepzinnig, omdat er zo ongelofelijk veel onderwerpen aan bod komen die je ook in onze moderne samenleving tegenkomt: overspel, moord, dictatuur, prostituees, oorlog en romantiek. Door al deze thema's met het leven van bijbelse personen te combineren ontstaat er een ingewikkeld en diepzinnig verhaal, waarin kennis van de Bijbel nodig is om het te kunnen begrijpen.

Het was ook spannend, doordat er een dreigende sfeer over het verhaal komt te liggen als Jozef aan de macht is. Zijn volgelingen zijn meedogenloos en voeren bevelen uit of het opgelegde wetten zijn. Vooral de passage dat Benjamin thuis komt en ontdekt dat er niets dan as over is van zijn huis, vond ik spannend. Deze passage sprak me erg aan, omdat het een onverwachte wending gaf aan het verhaal en een grote invloed had op de relaties tussen de personages. Met het afbranden van zijn broers huis gaf Jozef aan dat het menens was, en was tevens de druppel voor Benjamin: vanaf nu was het oorlog tussen de twee broers.

Ik vond het moeilijk om in het verhaal te komen, doordat het verhaal voornamelijk uit lange zinnen met veel overbodige woorden bestaat. Toen ik eenmaal in het verhaal zat merkte ik dat dit juist zorgde voor de sfeer en belangrijk was voor de beschrijving van gebeurtenissen. Ik vond het wel jammer, omdat het hierdoor langer duurde voordat ik het boek weer oppakte om verder te lezen, het moeilijke taalgebruik werkte ontmoedigend.

Het boek was te vergelijken met De ontdekking van de Hemel omdat het ook een

bijbels thema heeft. Enerzijds lijken de verhalen op elkaar: bijbelse figuren spelen een grote rol en bepalen het verloop van het verhaal.

Anderzijds participeren de bijbelse figuren in De ontdekking van de Hemel niet in de verhaallijn, maar onderbreken slechts om het verhaal een andere wending te geven. Zij zijn wel degenen die het verhaal starten, maar maken slechts deel uit van de besturing. In De belofte aan Rachel spelen de bijbelse karakters wel een grote rol, de zoons van Rachel en Jozef zijn de hoofdpersonen.

Tussen Benjamin uit De belofte van Rachel en de engelen uit De ontdekking van de Hemel valt wel een vergelijking te trekken. Ze kunnen beiden als 'beschermengelen' beschouwd worden. Ze vertellen slechts het verhaal van de hoofdpersoon, zonder zich er zelf intensief in te mengen.

Het thema van dit boek is begrijpelijk, het gaat over twee broers die uit elkaar groeien doordat de één een machtige dictator wordt en de andere zijn gedrag verafschuwd. De situatie is ingewikkeld en best vergezocht, maar toch is het heel realistisch uitgewerkt, voornamelijk door de verwijzingen naar huidige problematiek en de –in die tijd- net afgelopen oorlog.

Ik vond het taalgebruik ingewikkeld, maar wel origineel. Het is geen boek om in één adem uit te lezen, doordat er veel lange, ouderwetse zinnen in voorkomen.

Ik vond het boek de moeite waard om te lezen, en ik denk dat ik het nog een keer ga lezen, zodat ik alle verwijzingen en relaties snap. Ik vond het een interessant thema en het was achteraf een mooi verhaal, maar ik vond het door het taalgebruik moeilijk om door te komen.

Ik vind het een aanrader voor mensen die geen moeite hebben met bijbelse verwijzingen en ingewikkeld taalgebruik.